

Van: [redacted] <[redacted]@ipo.nl>

Verzonden: 22-09-2025 09:24

Aan: [redacted] <[redacted]@bij12.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@odbn.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@prvlimburg.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@overijssel.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@ozhz.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@ozhz.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@nvwa.nl>,
[redacted]@zeeland.nl,
[redacted] <[redacted]@provincie-Utrecht.nl>,
[redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>,
[redacted] <[redacted]@bij12.nl>,
[redacted] <[redacted]@drenthe.nl>,
[redacted] <[redacted]@flevoland.nl>,
[redacted]@ozhz.nl,
[redacted]@odnhn.nl,
[redacted] <[redacted]@brabant.nl>,
[redacted]@rudutrecht.nl,
[redacted], [redacted] <[redacted]@provinciegroningen.nl>,
[redacted] <[redacted]@brabant.nl>,
[redacted] <[redacted]@flevoland.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@zeeland.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@ gelderland.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@overijssel.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted], [redacted] <[redacted]@overijssel.nl>

Onderwerp: Werkgroep gewasbeschermingsmiddelen

U ontvangt niet vaak e-mail van [redacted] <[redacted]@ipo.nl>. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Hoi Allemaal,

Afgelopen week heb ik een afstemming gehad met [redacted] En met [redacted] gekeken naar de ontwikkelingen vanuit het IPO op GBM en waar de eerdere werkgroep van jullie tot nu toe aan gewerkt heeft.

De aandacht op GBM vanuit het bestuur is enorm toegenomen. Dit mede door de recente uitspraken en de vele handhavingsverzoeken die zijn en worden ingediend. Zoals jullie misschien al weten, wordt er momenteel een bestuurlijke opdracht voor een verkenning opgehaald.

Hierbij de voorlopige agenda werkgroep TH GBM.

1. Opening
2. Mededelingen: do 25/9 verdiepingssessie BAC-leden GBM
3. Terugkoppeling besluitvorming AAC-LG (18-9)
4. Handhavingskader TH GBM voor de korte termijn (uitgangspunten, stappenplan en beleid) en

- lange termijn
5. Aantallen verzoeken goed bijhouden (lopende handhavingzaken per provincie)
 6. Praktijk
 7. Actualiteiten
 8. Wvvtk

Tot a.s. woensdag,
Met vriendelijke groet,

[redacted] T
Interprovinciaal Overleg
Procesmanager Toezicht en Handhaving
Herengracht 23
2511EG
Tel:
Email:
Den Haag
+3161 [redacted] T
[redacted] J @ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de [IPO-Newsroom](#)

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: [redacted] J <[redacted] J @bij12.nl>
Verzonden: dinsdag 16 september 2025 12:26

Aan: [redacted] J
[redacted] J
[redacted] J
CC: [redacted] J

Onderwerp: Werkgroep gewasbeschermingsmiddelen
Tijd: woensdag 24 september 2025 16:00-17:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Update 19-9, overleg wordt verplaatst naar de woensdagnamiddag.
Ondanks dat dit moment niet voor iedereen passend is, toch besloten deze te verplaatsen.
We hopen desondanks groot aantal van jullie te zien in het Teams overleg.

Tevens toegevoegd aan de verzendlijst (optioneel) de deelnemers van interprovinciaal juridisch overleg hhvz M=W.

Agenda wordt maandag gedeeld.

Beste,

Voorstel moment werkgroepoverleg.

Agenda volgt.

Verneem graag of jullie op dit tijdstip beschikbaar zijn, graag laten weten door accepteren/ afwijzen van de agendverzoek (incl, verzenden reactie)

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)

[Nu deelnemen aan de vergadering](#)

Vergadering-id:

Wachtwoordcode:

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#)

**18 september & 10 september 2025
Agendapunt 2g**

Datum	AAC R&L 10 september 2025, AAC LG 18 september 2025,
Portefeuillehouder	AAC R&L: [redacted] (grondwater, drinkwater, KRW) AAC LG: [redacted] (landbouw) en [redacted] (natuur), [redacted] en [redacted] (VTH)
Inlichtingen bij	1 ^e aanspreekpunt R&L: [redacted] en [redacted] 1 ^e aanspreekpunt LG: [redacted] (inhoud), [redacted] (juridisch)
Telefoon	R&L: [redacted] 06-58961237 en [redacted] 06-[redacted] LG: [redacted] 06-[redacted] (juridisch) [redacted] 06-[redacted] (inhoudelijk)
Onderwerp	Verkenning en opdracht gewasbeschermingsmiddelen

Kern van het onderwerp: Verkenning en opdracht gewasbeschermingsmiddelen

Binnen IPO verband is de beleidsontwikkeling rondom gewasbeschermingsmiddelen nu niet belegd. Dit terwijl provincies vanuit zowel het oogpunt van het landelijk gebied als ruimte en leefomgeving wettelijke taken hebben en de recente ontwikkelingen op het vlak van jurisprudentie om stellingname daarop vragen. Deze notitie heeft tot doel op basis van de bevindingen van een in opdracht van de AAC R&L en LG uitgevoerde verkenning naar de rollen, taken en verantwoordelijkheden van provincies en de recente jurisprudentie tot een besluit te komen omtrent het beleggen van de verantwoordelijkheden binnen IPO inzake gewasbeschermingsmiddelen met bijbehorende opdracht. De hoofdconclusie van de verkenning alsmede uit de recente jurisprudentie is daarbij dat de toelating van gewasbeschermingsmiddelen door het College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (CTGB) niet voorkomt dat er normoverschrijdingen zijn van gewasbeschermingsmiddelen in water, bodem en via de lucht. Ook betekent die toelating niet dat gevolgen voor omwonenden en voor Natura 2000 gebieden kunnen worden uitgesloten. Op 25 september worden de AAC's en BAC's in een verdiepende sessie nader geïnformeerd omtrent de uitgevoerde verkenning, jurisprudentie en aanpak Drenthe. Waarna in de BAC's LG en R&L van oktober tot besluitvorming wordt overgegaan.

Voorstel/gevraagd besluit: (Beeld, oordeel en besluitvormend)

De AAC LG en de AAC R&L adviseren de BAC LG en de BAC R&L:

1. Het onderschrijven van de in de uitgevoerde verkenning beschreven adviezen omtrent de wijze waarop de gezamenlijke provincies invulling kunnen geven aan hun rollen, taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen, te weten:
 - a. Kennisontwikkeling en kennisdeling, met name over de effecten op Natura 2000-gebieden en op de gezondheid van omwonenden;
 - b. Versterking van de lobby richting het Rijk, om problemen al bij de toelating van gewasbeschermingsmiddelen te tackelen in plaats van achteraf;
 - c. Versterking van de effectiviteit van provinciale regels vanwege provinciegrensoverschrijdende effecten;
 - d. Creëren van een gelijk speelveld voor de agrarische sector tussen provincies.
2. Op basis daarvan IPLG de opdracht te geven om in nauwe afstemming met R&L actief in te zetten op de coördinatie van het dossier gewasbeschermingsmiddelen over de bestaande sporen (KRW, grondwater, drinkwater, natuur en gezonde leefomgeving) heen en daartoe een opdrachtbeschrijving uit te werken met de volgende punten:
 - a. Ondersteunen van de gezamenlijke provincies bij de punten genoemd bij 1;
 - b. Agenderen bij het ministerie van LNV van de discrepantie tussen het toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen en de aanwezigheid in bodem en water en de verspreiding via lucht;
 - c. Lobby richting Tweede Kamer en politieke partijen
 - d. Evt. andere acties die voortkomen uit de punten onder 1

3. Vooruitlopend daarop op basis van de in bijlage 2 beschreven bevindingen uit de recente jurisprudentie gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot N2000-gebieden:
 - a. Bij LVVN aan te dringen op het zo spoedig mogelijk (doen) opstellen van een wetenschappelijk kader voor de beoordeling van de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op natuur met (voor nu) een belangrijke focus op Natura 2000;
 - b. Actief in overleg met de brancheorganisaties en milieuorganisaties bespreken of – in afwachting van het wetenschappelijk kader – tot een werkbare situatie kan worden gekomen, die rekening houdt met de belangen van verschillende partijen, waaronder het provinciaal belang van een werkbare handhavingslast.¹
 - c. In IPO-verband een handhavingskader voor de korte en lange termijn op te stellen voor het behandelen van handhavingsverzoeken op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
4. Ter uitvoering van de beslispunten onder 2 en 3:
 - a. Coördinerende portefeuillehouders aan te wijzen in de AAC LG en R&L en in de BAC LG en R&L: voor Landelijk Gebied is het voorstel om daartoe een portefeuillehouder vanuit VTH respectievelijk Landbouw naar voren te schuiven;
 - b. IPLG de opdracht te geven een kwartiermaker te werven gedurende de periode van 1 jaar voor 2 dagen per week. Hiervoor wordt primair budget gezocht binnen de huidige begroting van IPO en/of provincies die zorg dragen voor uitvoering van de besluiten. Zo nodig wordt hierop terug gekomen.

Aanleiding/context

Er zijn op dit moment te veel overschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in water en bodem. Ook zijn er zorgen over de verspreiding via lucht. De trend is niet positief. Steeds meer provincies nemen zelf initiatief en/of worden aangesproken vanwege zorgen omtrent de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen en de effecten op gezondheid, water en natuur. Tegelijkertijd zijn er zorgen in de landbouwsector over de mogelijkheden om plagen en ziektes te kunnen blijven bestrijden en de gevolgen die dat kan hebben op de voedselzekerheid.

Provincies worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het water (grond-, drink- en oppervlaktewater), gezonde leefomgeving, vitale bodem en N2000-gebieden. Daarbij hebben provincies ook een rol als gebiedsregisseur van het landelijk gebied waarbij het belang van de landbouw een belangrijke rol speelt.

Daarom is in opdracht van de AAC R&L en de AAC LG een gezamenlijke verkenning uitgevoerd naar de taken, rollen en verantwoordelijkheden van provincies op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen in de volle breedte. De vraag die voorligt is of het haalbaar en wenselijk is om te komen tot een gezamenlijke IPO-inzet rond gewasbeschermingsmiddelen. De verkenning is hiervoor de basis.

Voor R&L vormt dit een uitwerking van de bestuurlijke opdrachten KRW, drinkwater en gezonde leefomgeving. Voor LG is dit ook een onderdeel van de inzet voor natuur waaronder N2000-gebieden en landbouw als onderdeel van het landelijk gebied. De urgentie voor de verkenning bleek ook door recente gerechtelijke uitspraken in relatie tot N2000 en de zorgen

¹ N.a.v. besluit 3b: Op 12 september vindt op initiatief van LVVN overleg plaats met verscheidene brancheorganisaties. Een kleine afvaardiging van de provincies sluit hierbij ook aan. Gelet op aflopende beslistermijnen van handhavingsverzoeken is IPLG vooruitlopend op bespreking van deze AAC-notitie bezig met het organiseren van gesprekken met milieuorganisaties. Een datum is nog niet bekend.

van omwonenden ten aanzien van gezondheid. Dit speelde separaat aan deze verkenning. Deze actualiteit is meegenomen in deze notitie (zie daartoe nader bijlage 2). Voor N2000 geldt dat in meerdere provincies handavingsverzoeken zijn ingediend waar op de korte termijn op moet worden besloten. Voor die besluiten geldt dat een nader wetenschappelijk beoordelingskader over de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen op N2000-gebieden niet kan worden afgewacht en voor de korte termijn heeft een interprovinciale werkgroep Toezicht en Handhaving gewasbescherming een gemeenschappelijk handavingskader geformuleerd.

De hoofdconclusie van de verkenning is dat de toelating van gewasbeschermingsmiddelen door het CTGB niet voorkómt dat er normoverschrijdingen zijn van gewasbeschermingsmiddelen in water en bodem. Ook betekent die toelating niet dat significante gevolgen op Natura 2000 gebieden kunnen worden uitgesloten. Dit blijkt ook uit de recente uitspraak¹ van de Raad van State ten aanzien van lelieteelt dicht bij een Natura 2000-gebied in Drenthe. Bovendien volgt uit een recente (voorlopige) uitspraak² van het gerechtshof Den Bosch dat voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in die zaak een verhoogde zorgvuldigheidsnorm geldt. Deze houdt in dat de teler zich van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen dient te onthouden op een afstand van minder dan 250 meter van omwonenden.

Bestuurlijke opdracht en besluit:

De opdracht voor de verkenning komt voort uit AAC LG 6 maart 2025 agendapunt 3g; AAC R&L 15 januari 2025 agendapunt 2.1.8).

Toelichting voorgesteld besluit:

Argumenten bij besluit 1 tot en met 4:

1. Het onderwerp gewasbeschermingsmiddelen raakt de rollen, taken en verantwoordelijkheden van provincies. Denk aan de taak voor bescherming van grond- en drinkwater, de doelen voor de KRW, de bescherming van N2000 gebieden, en het belang van de landbouw en de gezonde leefomgeving.
2. Gezamenlijke, domein overstijgende inzet is efficiënter, effectiever en cruciaal gezien de urgentie op dit dossier.
3. Door de actualiteit van de uitspraken in Drenthe en Limburg en de naderende deadline van de KRW is dit onderwerp urgent.
4. a. Een differentiatie tussen uitvoerende, uitwisselende en agenderende inzet doet recht aan de verschillende lagen van verantwoordelijkheid die provincies hebben.
b. Ruimtelijk instrumentarium kan niet worden aangewend als dat in strijd is met andere (Rijks) wet- en regelgeving, zoals de Wet op de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.
5. Beide domeinen (R&L en LG) zijn betrokken bij het onderwerp gewasbeschermingsmiddelen, maar soms vanuit verschillende belangen. Daarom is het goed dat beide BAC's sturing kunnen blijven geven aan dit onderwerp, maar wel met een primaire coördinerende rol.

Kanttekeningen op besluit 2 tot en met 4:

- a. De gezamenlijke inzet vraagt extra menskracht en middelen. Echter, gezien het belang en de te verwachten efficiëntie en effectiviteit is een gezamenlijke inzet beter dan een individuele aanpak.
- b. Een gezamenlijke inzet zou in theorie de flexibiliteit en autonomie van provincies om hun eigen koers te kiezen, kunnen belemmeren. Echter, de gezamenlijke inzet wordt

eerst ambtelijk en bestuurlijk afgestemd. Bovendien is een lappendeken aan/divers beleid voor ondernemers niet wenselijk.

- c. Het toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen wordt bepaald door het Rijk via het CTGB. Echter, provincies hebben wel een verantwoordelijkheid voor de gezonde leefomgeving en een taak voor water, natuur en omgevingsbeleid.

Uitkomsten bespreking werkgroep landbouw/AAC LG/portefeuillehoudersoverleg

De verkenning en deze notitie zijn besproken met medewerkers van IPO vanuit diverse werkgroepen (water, gezonde leefomgeving, bodem, landbouw, VTH, Natuur). Voor de verkenning waren twee sessies belegd met brede vertegenwoordiging vanuit de betrokken werkgroepen. Daarna is deze notitie besproken in dezelfde werkgroepen vanuit R&L en LG. De opmerkingen van de werkgroep landbouw zijn verwerkt in de verkenning en in deze notitie. De opmerkingen vanuit Ruimte & Leefomgeving (werkgroepen en AAC R&L) worden verwerkt tot één gezamenlijk gelijkkluidende notitie voor de BAC LG en R&L. Vanwege tijdsgebrek (o.a. verzending) was het niet mogelijk de opmerkingen vanuit de R&L werkgroepen in deze notitie mee te nemen.

Samenhang andere IPO-opgaven

Voor de verkenning naar gewasbeschermingsmiddelen is samengewerkt tussen Ruimte & Leefomgeving en Landelijk Gebied vanwege de taken van provincies ten aanzien van water (drinkwater, grondwater, KRW), vitale bodem en natuur, en het belang van landbouw als onderdeel van het landelijk gebied.

Consequenties

- Financieel:
Indien wordt besloten tot een actieve inzet, is er menskracht en middelen nodig. Zie besluit 4b. Hiervoor wordt plan opgesteld die wordt voorgelegd aan AAC LG en R&L.
- Strategisch/bestuurlijk/juridisch:
De discrepantie tussen beleid en praktijk komt ook aan de orde tijdens de verdiepingssessie voor de BAC LG en R&L op 25 september en moet geagendeerd worden op het Bestuurlijk Overleg Landelijk Gebied (20/11) en Water (9/12).
- Haalbaarheid van resultaat:
De voorgenomen inzet zal niet leiden tot resultaat op de korte termijn, maar is wel essentieel voor de doelen en belangen op lange termijn. Denk bijvoorbeeld aan het belang van natuur, drinkwater en de KRW (resultaatverplichtingen voor 2027 en vervolg).
- Personele inzet:
Voor de voorgenomen inzet kan de huidige capaciteit van IPO en provincies benut worden, maar daarnaast is er extra menskracht en middelen nodig voor de coördinatie en kwartiermakersfase.

Vervolgstappen

- Na AAC R&L 10 september AAC LG 18 september 2025:
- Verdiepende sessie 25 september voor AAC en BAC LG en R&L. Hierbij wordt de verkenning van FloLegal toegelicht en is er gelegenheid voor informatieve vragen.
- BAC R&L 2 oktober en BAC LG 9 oktober 2025
- Lobby: inzet voor de formatieonderhandelingen na de verkiezingen
- Mogelijk inzet te agenderen op het Bestuurlijk Overleg Landelijk Gebied (eerstkomende is 20 november 2025) en/of Water in overleg met portefeuillehouders R&L en LG (VTH en Landbouw).

Bijlagen:

1. Rapport Verkenning rollen, taken en verantwoordelijkheden door FloLegal/[redacted] met:
2. Bijlage bij rapport Verkenning rollen, taken en verantwoordelijkheden door FloLegal/[redacted]
3. Uitkomsten gerechtelijke uitspraken Raad van State Drenthe (N2000) en Den Bosch (gezondheid)

Datum 4 augustus 2025
Portefeuillehouder
Inlichtingen bij [redacted]
Telefoon 06 [redacted]
Onderwerp Bijlage 2 bij AAC-voorstel 'Verkenning en inzet gewasbeschermingsmiddelen';
Jurisprudentie gewasbeschermingsmiddelen

Samenvatting en conclusie

In opdracht van de AAC R&L en LG is een verkenning uitgevoerd naar de rollen, taken en verantwoordelijkheden van provincies ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen (beeldvormend). Deze verkenning is uitgevoerd door Flo Legal. Tijdens deze verkenning zijn twee belangrijke gerechtelijke uitspraken gedaan over gewasbeschermingsmiddelen. Met deze notitie worden die uitspraken geduid.

Uit beide uitspraken volgt dat de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nader dient te worden onderzocht. Dat kost naar verwachting nog de nodige tijd. Tot die tijd verkeren telers in onzekerheid of het gebruik is toegestaan en kunnen provincies handavingsverzoeken moeilijk afwijzen. Ten aanzien van omwonenden geldt onder omstandigheden 'een verhoogde zorgvuldigheidsnorm', die met zich meebrengt dat mogelijk van het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen moet worden afgezien. Ten aanzien van de gevolgen op de natuur is vanwege het voorzorgsbeginsel in de regel een ecologische beoordeling nodig, terwijl ecologische bureaus zo'n ecologische beoordeling nu niet kunnen maken, omdat het wetenschappelijk kader daarvoor ontbreekt. Bij gebreke van een ecologische beoordeling, kan een verzoek om handhaving moeilijk zijn af te wijzen.

Tegen deze achtergrond is het van belang dat zo snel mogelijk nader onderzoek wordt gedaan naar de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden en de natuur. Het ligt voor de hand dat dit door het rijk wordt gedaan. Voor provincies ligt de vraag voor:

1. hoe zij het rijk ertoe kunnen bewegen voortvarend de nodige onderzoeken te doen;
2. hoe provincies omgaan met de onzekere situatie tot het moment dat het nodige onderzoek is afgerond.

De volgende beheermaatregelen worden voorgesteld:

1. Bij LVVN aandringen op het zo spoedig mogelijk (doen) opstellen van een wetenschappelijk kader voor het maken van een ecologische beoordeling zodat de (natuur)vergunningplicht op een juridische houdbare wijze kan worden beoordeeld;
2. Het opstellen van een toezichts- en handavingskader, specifiek voor de behandeling van verzoeken tot handhaving met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot Natura 2000-gebieden.
3. In overleg met vertegenwoordigers van telers en in overleg met milieuorganisaties bezien of tot een werkbare situatie kan worden gekomen, waarbij het aantal handavingsverzoeken bij provincies beperkt blijft.

Gebruik gewasmiddelen in relatie tot Natura 2000-gebieden

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak een uitspraak¹ gedaan in een zaak waarin Milieudefensie aan het college van GS van Drenthe vroeg om handhavend op te treden tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door een lelieteler. Volgens de

¹ [ABRvS 2 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1428](#)

milieuorganisatie tasten die middelen het nabijgelegen Natura 2000-gebied aan en beschikt de teler niet over een natuurvergunning.

De Afdeling is van oordeel dat er voldoende aanwijzingen zijn dat er effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het nabijgelegen Natura 2000-gebied kunnen zijn.

Hoewel er nog veel onbekend is over de mogelijke effecten, kan aan die mogelijke effecten in het licht van het voorzorgsbeginsel niet voorbij worden gegaan.

De Afdeling is voorts van oordeel dat met een afstand van meer dan 250 meter tussen de percelen en het Natura 2000 gebied effecten op de natuur niet zijn uit te sluiten.

Tot slot is de Afdeling van oordeel dat toelating van gewasbeschermingsmiddelen door het College toetsing gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) onvoldoende is om te kunnen concluderen dat effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

Op 16 mei 2025 heeft advocatenkantoor Pels Rijcken een juridische duiding van de uitspraak gegeven. Pels Rijcken is van oordeel dat de uitspraak waarschijnlijk een bredere werking heeft en ook geldt voor andere percelen, voor andere Natura 2000-gebieden, en ook betrekking heeft op alle vormen van teelt waarbij bestrijdingsmiddelen worden toegepast, waarvan de stoffen zijn aangetroffen in Natura 2000-gebieden. Mogelijk kan sommige gevallen betoogd worden dat er sprake is van één-en-hetzelfde project sinds de aanwijzing van de Natura 2000-gebieden en dat daarom geen vergunning nodig of dat de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen 'standaardonderdelen' zijn, maar beide juridische argumenten liggen nog bij de Afdeling Bestuursrechtspraak voor en het is niet zeker hoe daarover zal worden beslist.

Pels Rijcken constateert dat nog veel onbekend is over de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen voor Natura 2000-gebieden maar dat dit, gelet op het voorzorgsbeginsel, geen uitkomst biedt.

Pels Rijcken adviseert zo snel mogelijk nader onderzoek te doen naar de effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden. Dat onderzoek zou zich moeten richten op de wijze van verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen en het mogelijk vaststellen van een afstand waarbuiten voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geen vergunning nodig is.

Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de regel een ecologische beoordeling nodig is, waarmee wordt beoordeeld of dat gebruik significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kan hebben. Zonder een ecologische beoordeling mogen de gewasbeschermingsmiddelen niet worden gebruikt.

Ecologische bureaus laten weten een dergelijke ecologische beoordeling niet te kunnen maken, omdat het wetenschappelijk kader daarvoor ontbreekt. Het Ctgb toetst niet op de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen op de betreffende habitats in Natura 2000-gebieden.

LVVN heeft inmiddels opdracht verleend aan de WUR voor het doen van een literatuurstudie naar de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden. De WUR heeft aangegeven op dit moment niet in staat te zijn een wetenschappelijk kader op te stellen en evenmin op korte termijn een afstandsgrens te kunnen bepalen waarbuiten effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten en zodoende geen ecologische beoordeling nodig is.

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot omwonenden

Op 22 juli 2025 heeft het hof Den Bosch in kort geding een (voorlopige) uitspraak² gedaan in een zaak die door omwonenden was aangespannen tegen een lelieteler. Dit betrof een

² [Gerechtshof 's-Hertogenbosch 22 juli 2025, ECLI:NL:GHSHE:2025:2043](#)

burgerlijke zaak, waarbij de overheid dus geen partij was. In deze zaak vorderden omwonenden van een akker een verbod op de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-biologische lelieteelt op die akker.

In deze zaak komt het hof tot het oordeel dat het feit dat de middelen zijn toegelaten door het Ctgb onvoldoende is om aan te nemen dat de middelen niet schadelijk zijn voor omwonenden. Zowel het Ctgb, als de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA), het RIVM en de Gezondheidsraad hebben namelijk erkend dat de betreffende gewasbeschermingsmiddelen niet voldoende zijn getest op schadelijke neurodegeneratieve effecten. Ook zijn cocktails van gewasbeschermingsmiddelen niet getest. De middelen brengen daarom voor de omwonenden en hun kinderen het risico mee op ernstige gezondheidsschade op de langere termijn. Het Hof komt bovendien tot het oordeel dat artikel 12 van Richtlijn 2009/128/EG³ onvolledig in de Nederlandse wetgeving is geïmplementeerd. Deze richtlijn draagt lidstaten op ervoor te zorgen dat het gebruik van pesticiden in bepaalde specifieke gebieden wordt geminimaliseerd of zelfs verboden. Het gaat daarbij om gebieden die door het brede publieke of kwetsbare groepen worden gebruikt, maar ook om Natura 2000-gebieden. Nu de Nederlandse wetgever de landbouw helemaal van dit verbod heeft uitgezonderd, heeft Nederland artikel 12 van Richtlijn 2009/128/EG naar het oordeel van het hof onvolledig geïmplementeerd.

Op grond van de voorlopige uitspraak van het hof Den Bosch kunnen telers voor de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen op omwonenden niet zonder meer op toetsing door het Ctgb – die juist toetst op de gevolgen voor de mens – afgegaan. Met name waar die toetsing onvolledig is of als er sprake is van het gebruik van pesticiden in gebieden die door het brede publiek of kwetsbare groepen worden gebruikt of in Natura 2000-gebieden, moeten telers er rekening mee houden dat op hen 'een verhoogde zorgvuldigheidsnorm rust'. Die verhoogde zorgvuldigheidsnorm kan met zich meebrengen dat een teler zich onthoudt van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de nabijheid (250 meter) van de omwonenden.

³ Richtlijn 2009/128/EG van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden

Toezicht en handhavingskader gewasbeschermingsmiddelen (Gwb) Op Natura 2000-gebieden

Aanpak korte termijn

Inleiding

Deze bijlage is tot stand gekomen met zowel de interprovinciale werkgroep TH gewasbescherming als kerngroep intrekings- en handhavingsverzoeken van de gezamenlijke provincies.

Toezicht- en handhavingskader - Korte termijn

Algemeen

Wij zullen al snel constateren dat een vergunningplicht noodzakelijk is en dat er sprake is van een overtreding omdat een vergunning ontbreekt. Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl) geeft aan dat er een passende beoordeling moet worden gemaakt als de natuurlijke kenmerken van het N2000-gebied kunnen worden aangetast. Negatieve effecten kunnen wij op dit moment niet uitsluiten.

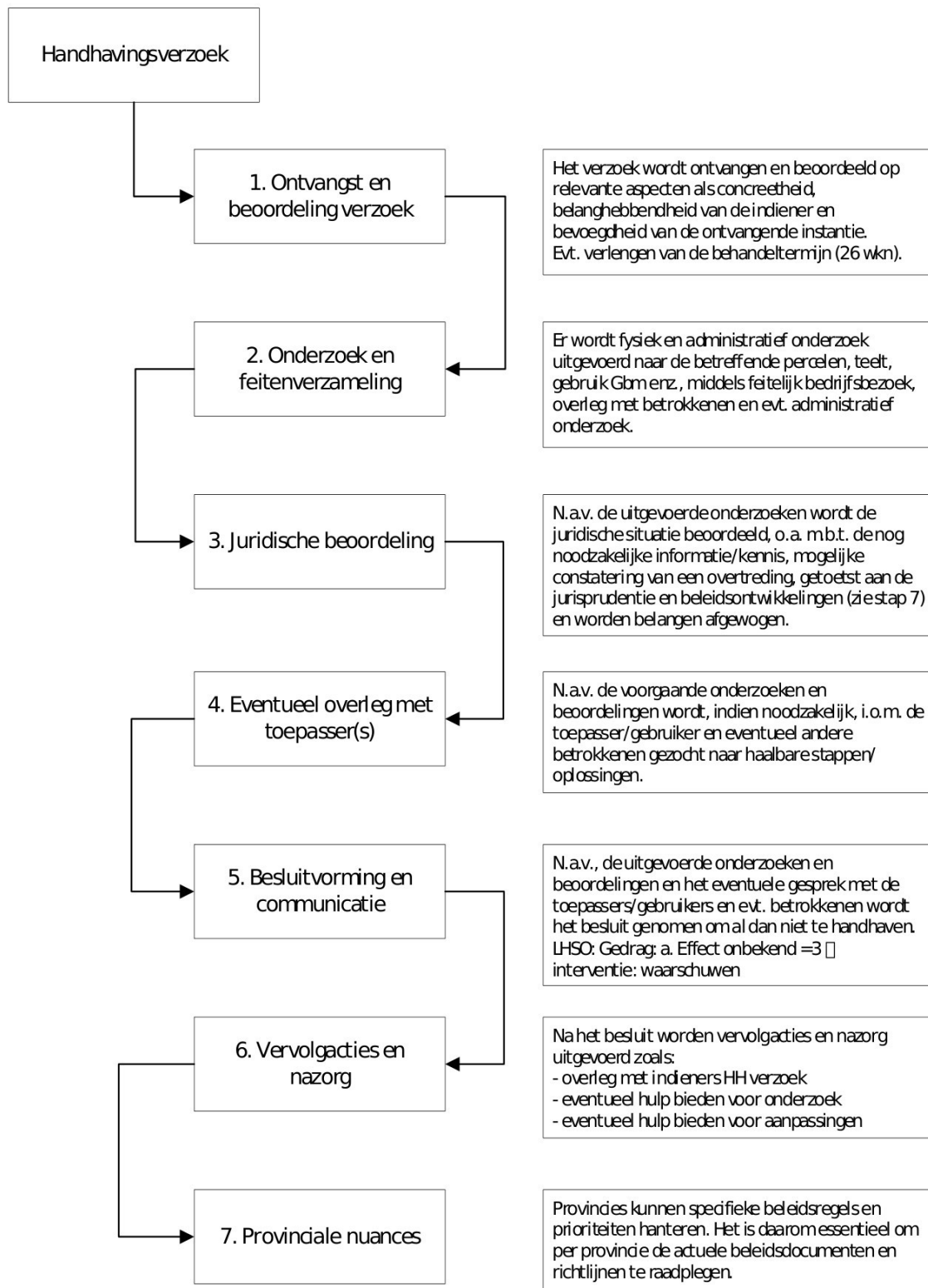
Uitgangspunten

- Bevoegd gezag heeft een zorgplicht en een beginselplicht tot handhaving
- Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) basis van handelen
- Beperkt zich nu tot de handhavingsverzoeken i.r.t. Natura 2000-gebieden
- Handhavingsverzoeken hebben betrekking op alle teelten en toepassing van Gwb
- Mede gelet op de complexiteit van het onderwerp wordt voorgesteld om een behandeltermijn van minimaal 26 weken te hanteren

Bijlage: Stappenplan afhandeling handhavingsverzoeken gewasbeschermingsmiddelen

Voor de verdere inhoudelijke uitwerking van de verschillende stappen zal nog een nadere uitwerking plaatsvinden.

Stappenplan bij handhavingsverzoek

Overzicht provinciaal beleid

Provincie	Beleid	Ambt. / Best.
Drenthe	Beleidsnotitie lelieteelt in Drenthe 2025-2028 die is vastgesteld door GS en besproken in Provinciale Staten. Hierin is o.a. het proces rondom HH-verzoeken opgenomen. 2025 is overgangsjaar en 2026 wordt evt. gehandhaafd.	B
Flevoland	Nog geen beleid	
Fryslân	Houden de lijn aan dat sprake is van bestaand gebruik indien op de referentiedatum het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen was toegestaan en nog steeds is toegestaan.	B
Gelderland	Nog geen beleid	
Groningen	Nog geen beleid	
Limburg	Beleidslijn in ontwikkeling. Vooralsnog behandeltermijn op 26 wkn en daarna waarschuwing met termijn van 1 jaar.	A
Noord-Brabant	Beperkingenbeleid is in ontwikkeling, o.a. met zonering rondom N2000-gebieden.	A
Noord-Holland	Nog geen beleid	
Overijssel	Beleid intern in ontwikkeling	A
Utrecht	Nog geen beleid	
Zeeland	Nog geen beleid	
Zuid-Holland	Nog geen beleid	

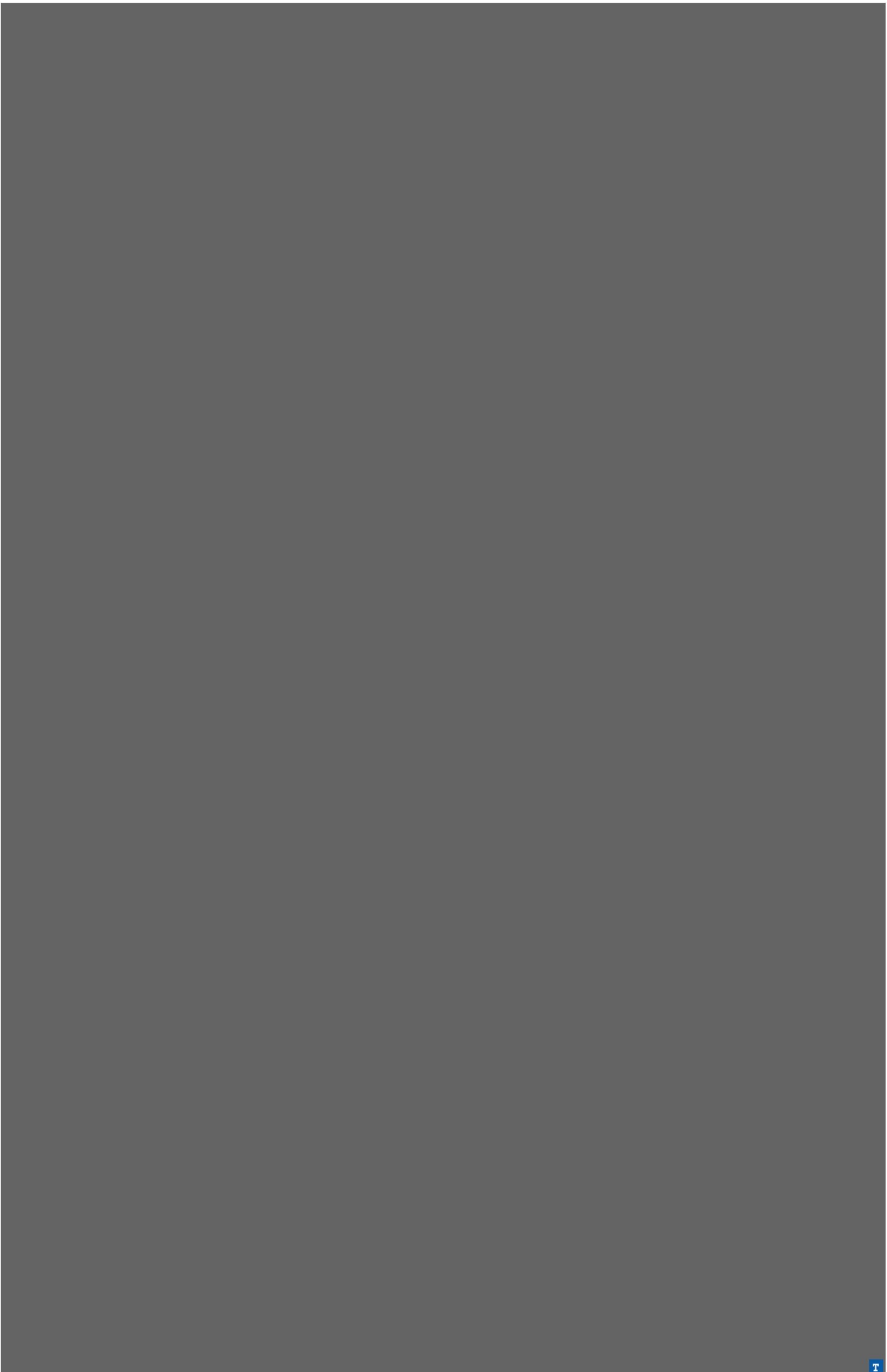

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten reikwijdte van het verzoek